

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za diake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četiristo pete pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — O pravnih stvari, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ločitev slovenskih Štajercev od nemških.

Včeraj v našem listu osvetljeno graško švabsko kričanje na ubogo nedolžno plakato slovensčino je za štajerske Slovence tudi nov dokaz, da z Nemci je Slovincem skupno tolerantno življenje nemogoče; zato je da se mora od naše strani dosežati odcepljenje štajerskih Slovencev od Nemcev, ustanovljenje c. kr. namestniške politično-administrativne podružnice za slovenski spodnji Štajer posebej v Celji. Z nemškim Gradcem Slovenci nimamo nič skupnih interesov, nič skupnih čutil, oni le nas in naš jezik smrtno sovražijo in Weissova strastna hudobna resolucija, ki brez uzroka hujska na nas, kaže, da bi nas ti nemški liberalci radi ravno tako uničili, kakor so njih predniki na milijone poginoli Slovanov.

Nobene dvombe nij, da je omenjeni plakat, ki je nemške Gradčane tako silno razdražil tako-le nastal. Kakšen uradnik pri namestništvu si je mislil: tu gre za to, da od prebivalstva denarja terjamo, in ker žive na Štajerskem poleg Nemcev tudi Slovenci, naredimo poleg nemščine še slovensk poziv, naj ima tudi uboga para Slovenec takrat svojo jezikovo pravico, kadar gre čez njegovo mošnjo, saj sicer mu itak le nemščino pošiljamo v hišo. In zgodilo se je tako. Po kakej pomoti se je tak dvojezičen poziv namenjen za spodnji Štajer tudi za Gradec nalepil na zid. Sicer pa to ne bi bil noben greh, kajti v Gradcu stanuje več rojenih Slovencev kot v Ljubljani rojenih Nemcev. In vendar se pri nas v Ljubljani ne smejo nemški plakati, niti ne italijan-

ski, z zidov trgati in mazati, kakor to z veseljem konstatira „N. Fr. Pr.“, da se je godilo slovenskemu delu plakata v Gradcu. Niti na trdo slovenskem Štajerskem dozdej niso dovolili nemških plakatov trgati...

Da se taka zmotnjava pri ces. kr. namestnji v Gradcu več ne zgodi, da ne bodo imeli graški Nemci bati se za svojo narodnost, da ne bodo nemške šalobarde a la Weiss tulile po svetu zaradi take abotne slovenske malosti — ločimo se od njih, naj nam vlada naredi filijalo c. kr. namestnije, ki bode imela samo spodnji Štajer v skrb, kjer stanujejo trdi Slovenci. Zgorenji Štajerci naj se pa potlej v nemško kožo zarijejo kakor hoté, naj proglasijo celo zgornje-štajerske zavratne krofe za urgerske, če hoté, za nas Slovence pa naj se ne brigajo, kakor se mi za nje ne maramo.

Ideala našega narodnega programa, zjedinenja vseh Slovencev v jedno administrativno celoto s središčem v Ljubljani, v današnjih razmerah še ne dosežemo. Pravijo, da bi bile to velike državopravne premembe, katerih se pa ta vlada ogiblje in se jih bode ogibala še gotovo tudi bližnja prihodnja vlada. Torej ta ideal svojega programa moramo za bodočnost odriniti, a zdaj zanj le tla pripravljati. — Vse drugače je pa doseči poseben oddelek za politično administracijo spodnjega Štajerja. Taka filijala graškega namestništva za Slovence v Celji se da lažje izvesti. In, kakor rečeno, slepo sovraštvo, katero so ravno zadnje dni nemški Gradčani do Slovencev in slovenskega jezika z Weissovim predlogom pokazovali, mora za to našo željo bolj živo agitirati, kot vsak drug argument. Zatorej bode koristno, če se mej slovenskim narodom na slovenskem Štajerskem

kolikor največ mogoče zve o smešnem pa furijskem divjanji nemških Gradčanov zavoljo jednega samega slovenskega plakata, ki je samo beračil za ranjene vojake!

Govor slovenskega poslanca Nabergoja

v državnem zboru za slovensko srednjo šolo v tržaškem Primorju.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Uže naprej opravičevajoč svoje glasovanje v tej debati, naslikati hočem vam vsem uže znano situacijo v kratkem: na jedni strani vlada kot zastopnica erara, na drugi strani mi kot zastopniki naroda; na jedni strani „debet“, na drugi „credit“.

Jaz vprašam kot Slovenec: Kaj nam je doslej vlada ponudila kot ekvivalent za naše davke? Na to vprašanje dovoljujem si jaz odgovoriti glede šol. Ako pregledam celo Primorsko in se za zdaj ne oziram na kako narodnost, to moram priznati, da ima sama na sebi, v površini 80 kv. mirijametrov (145 geogr. milj) in 600.000 duš, precej srednjih šol, skupaj devet, namreč pet višjih gimnazij in štiri realke, ako se ne računa tudi vmes pomorska spodnja realka v Pulji. Te srednje šole so tako-le razdeljene: jeden gimnazij in jedna realka v Gorici, dva gimnazija in dve realki v Trstu, po jeden gimnazij v Kopru in Pazinu in jedna realka v Piranu. Ako pa se oziram na narodnostne razmere stanovništva in se s temi primerjajo dotični učni zavodi in njih uredbe, to opazimo najbolj kričeče krivične razmere in pridemo do zaključka, da Slovenci na Primorskem zmirom praznih rok odhajajo s te „kreditne“ strani.

Listek.

Domača pisma.

V.

„Oženil se je iz — osvete! spisala Milka P.“. Tako je stalo on dan na tem le mestu tiskano, in jaz, kateremu se nij ušel nobeden list našega dnevnika, odkar izhaja, sem si trl glavo na vse strani ter sem razmišljeval, katera Milka bi to bila spisala in da-li jo poznam. Ko je prišel na vrsto konec pripovedke, sem opazil podp. s (r+n), in precej sem bil nevoljen, ka nij spisala omenjene novelice Milka P., ka jo je brž ko ne od kod preložil (r+n).

Kako sem pomno čital in motril zapletaje te novelice, si morete misliti, gospa, ker sem si bil predvzel, da bom napisal eno pismo našej Milki, se ve da čisto nedolžno pisano, ter jo bom opozoril na to in ono, kar se mi dopada, kar ne.

Sedaj se ve da ne bodem pisal pisma Milki, katere niti nimamo Slovenci take, ki bi pisala novelice, ampak vam gospa, bom pač še pisal večkrat iz — osvete, a moje kritične opazke, katere sem bil namenil Milki, bom zadržal in prihranil za drugo katero našo pisateljico.

Sicer moram povedati vam, da jaz ne bi bil v zakon vzel iz osvete druge katere, ampak ravno tisto bi vzel, katere bi se osvetiti hotel, in kadar bi jo uže imel, bi jej izbrisal iz njegovega budgeta „dispozicijsfond“ in tem načinom bi se najlepše osvetil za vse njene stare grehe, novih delati bi jej pa ne dopustil, — jaz uže ne.

Kako težavno se živi na tem svetu brez dispozicionalnega fonda, tega vi gospa menda ne veste; jaz pač sem si uže dosti skusil, pa sem se tudi vedel in učil živeti brez vsakega fonda, in še sedaj se mi pripeti včasih, da nimam s čim disponirati koncem meseca, ter

kedar se kaj takega pripeti meni, takrat mi prejde ves humor in polasti se me nekov sarkazem, tak, ki grize na vse strani.

Dunajskim ministrom menda ne bo tako huda pela brez dispozicijsfonda, kakor poje meni, če ga nimam, ker taki gospodje uže dobijo denarjev, če je treba, a toliko bodo menda imeli, da si bodo vsak dan po obedu zamogli privoščiti črno kavo in eno viržinko, a to je zadosti, da obvaruje človeku hudobnih samomorilskih mislij in drugih skušnjav.

Za ministre nas naj ne bo strah, kaj bodo jeli in pili, ampak za nekatere žurnaliste se je pač bati, da bodo popadali, če bodo dolgo morali privezani stati pred praznimi jaslini, katere so se dosedaj polnile vsako leto iz dispozicijsfonda.

Čujem, da se nekaterim nemškim novinarjem mora celo plačati, da molčijo; ko bi meni hotel kedo kaj plačati v ta namen, li brž čas omolkniti in molčati bi, dokler bi bilo kaj takih

To svojo trditev hočem na tanko utemeljiti :

Poknežena grofovina Goriška in Gradiška ima sè svojimi 29.5 kv. mirijametra in 210.000 prebivalcev v Gorici jedno nemško višjo realko in jeden nemški višji gimnazij, a vendar je grofovina, izvzemši nekoliko nemških rodbin v Gorici samo slovenska in furlanska, ona ima namreč 150.000 Slovencev in 60.000 Furlanov. Na teh učnih zavodih učni jezik nij materini jezik, da še več, materini jezik še celo nij obligaten, ne reden učni predmet, (Klici na desnej: Čujte!) dela se ž njim kakor s pepeluho. — Kako se glasi § 19 državnih osnovnih postav?!

Trst ima z okolico vred 9.4 kv. mirijametrov in zdaj prebivalstva 128.000 do 130.000; po anagrafskem uradu tržaškega magistrata je mej temi 28.000 Slovencev, — a samo po anagrafskem uradu tržaškega magistrata, ki običajno na čuden način določeva narodnost stanovništva. Kdor podrobneje pozna tržaške razmere, ta vé, da je okolica čisto slovenska, da je tudi velik del mestnega prebivalstva slovenske narodnosti, tako, da tam živi skupaj gotovo nad 60.000 Slovencev.

Ficker, prvosednik statističnej centralnej komisiji, je na podlagi natančnih preiskavanj („Völkerstämme der österreichisch-ungarischen Monarchie“) razdelil stanovništvo tržaško v 54 odstotkov Slovencev, t. j. 64.000, in 37 odstotkov Italijanov, t. j. 47.300. In vendar teh 60.000 Slovencev nema nobene srednje šole, (Klici na desnej: Čujte!) kajti v Trstu je sicer jeden nemški gimnazij in jedna nemška realka, nadalje jeden izključno italijanski višji gimnazij ter izključno italijanska višja realka, kateri dve zadnji vzdržuje občina, mej tem ko se v prvo imenovanih po jedno ali poldrugo leto po dve uri na teden slovenski jezik muči na grozovit način. Ti zavodi, kakor tudi mnogobrojne ljudske šole, — izvzemši c. kr. nemško meščansko šolo, — skrbé za italijanizovanje tržaških Slovanov, kajti nemške srednje šole ne morejo pod tržaškim podnebjem pospeševati narodne propagande, da si bi tudi morebiti to jako želela vlada. Da tu ne moremo govoriti o kakej ravnopravnosti narodov, to se ob sebi ume. A vendar vzdržuje vlada Italijanom še jedno čisto italijansko trgovinsko in navtično akademijo! Kdo se tedaj čudi temu, ako se okolica brani, da bi se mestne meje še bolj raztegnile? Mesto meri namreč samo 0.2 kv. mirijametra (1.7 kv. kilometra) mej tem ko meri okolica celik 9 kv. mirijametrov (92 kv.

kilometrov), a vendar se tej godi čisto krivica, čisto tudi z odobrenjem vladnih organov.

Istra ima na 49.5 kv. mirijametrih 260.000 stanovnikov in od teh je okolo 60.000 Italijanov, raztresenih po raznih primorskih mestih, vsi drugi — izvzemši nekaj v Pulji pri pomorstvu živečih Nemcev — so samo Slovani in sicer v severnej Istri Slovenci, v srednjej, južnej in na otokih pa Hrvatje, Slovencev okolo 45.000, Hrvatov pa 155.000. Vojno ministerstvo vzdržuje v Pulji za tamošnje Nemce jedno nemško spodnjo realko, jedno nemško deško in jedno deklško meščansko šolo, cislejtansko naučno upraviteljstvo pa za Italijane, katerih je vendar trikrat menj nego isterskih Slovanov, do cela italijansk višji gimnazij v Kopru in do cela nemško višjo realko v Piranu.

Pred dvema letoma v Pazinu zopet dopolnjeni višji gimnazij je zopet čisto nemšk. Zakaj se tukaj nij uvel hrvatski učni jezik, ker je vendar za hrvatske srednje šole dosti učnih sredstev in družih pripomočkov? Kje ostaje tedaj ravnopravnost in nepristranost, katere se tako strogo držé pri pobiranju davkov?

Ne hoteč dotikati se nemške ali italijanske narodnosti na Primorskem dovoljeno bilo bi vendar v oči statističnega gradiva, ki sem ga navel, vprašanje, je-li da gromadna večina slovanskega prebivalstva na Primorskem ne sme pravično zahtevati, da tudi njemu — kakor Nemcem ter Italijanom — vendar uže enkrat dá naučno upraviteljstvo srednjih šol v njegovem jeziku. Je-li ne odrajtujemo Slovani veliko davka za stroške nemških ter italijanskih šol, katere nam vrlo malo koristijo? Nij-li slovansko prebivalstvo od krvnega davka neprimerno bolj zadeto, nego-li vsako preje imenovanih zato, ker so slovanski stanovniki skoraj vsi sposobni za vojno službovanje? A vendar se izgubivajo neuslišano naši klici in naše prošnje za slovanske srednje šole, v katerih bi se naši sinovi prisvojili v svojem materinem jeziku ono oliko, katero v tolikej meri uživajo sinovi naših sodeželanov družih narodnostij.

Gospoda! Kakšen sad je obrodilo to, ker se je prejšnji naučni minister delal gluhega za vsa opravičena zahtevanja primorskih Slovanov? Nij-li žalostno, da so prejšnje vlade, namesto da bi bile računale z dejanskimi razmerami, zemljo ob Adriji pripravljale deloma za Bismarkovo poželjivo naročje, deloma za prizadevanja „Italije irredente“? (Klici na desnej: Čujte!)

Res, skrajni čas je uže, da avstrijska

vlada enkrat izpolne tudi naše pravične želje ter preneha nadaljnje ponemčevanje in poitalijančevanje slovanskega stanovništva na obalih jadranskega morja. (Dobro! dobro! na desnej.)

Iz državnega zbora.

V včerajšnji seji zbornice poslancev se je prečital dopis trgovinskega ministra, v katerem zahteva dodatnega posojila 15.005 gl., kot državno subvencijo za tehnologiški muzej, kateri je osnovalo nižjeavstrijsko obrtško društvo. Potem pa se je nadaljevala specialna proračunska debata. K prvi točki: Obrtske strokovne šole in pripomočki za obrtško strokovno izobraževanje, je govoril najprej poslanec Suess. Po njegovem mnenju morale bi se obrtske šole izročiti naučnemu ministerstvu. Poslanec Wiesenburger je predlagal k resoluciji glasečej se: „Od vlade se zahteva, da še na dalje pazno skrbi za obrtski pouk, in da skrbi za to, da se tam, kjer jih res treba, osnovajo strokovne šole“, stavek: „ki se pa puste v ressortu trgovinskega ministerstva“. Glavni govornik dr. Weigel je omenil, da treba pred vsem denarja, da bi se moglo tudi vsem željam ustreči. Vlada naj pa drugo leto v proračun postavi višjih svot za obrtske strokovne šole.

Pri glasovanju se je sprejela ta točka proračuna in resolucija z Wiesenburgovim dostavkom.

Pri točki: poštni in telegrafski zavodi, je predlagal poslanec dr. Roser sledečo resolucijo, ki se je oddala budgetnemu odseku: 1. Pri neerarnih poštah se odpravi pristojbina od izročevanja pisem; 2. uvedejo naj se listnice s plačanim odgovorom; 3. razširijo naj se poštne nakaznice tudi za Angleško, Špansko, Portugalsko in Turško.

Tudi gospodka zbornica je imela včeraj sejo; odobrila je zakon o arlbergskeji železnici.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. maja.

V nedeljo dopoldne so se zbrali pri prvosedniku **državnega zbora**, grofu Coroniniji, vsi načelniki posamičnih klubov, da so se posvetavali, kako delati, da bi proračun za 1880 bil še pred binkošti izvršen. Navzočen je bil tudi grof Taaffe. Sklenili so, da se bodo od denes naprej zbornične seje pričenjale uže ob 10. uri dopoldne. Vendar pa vlada baje misli uže na budgeten provizorij še za jeden mesec, kakor poroča „Montags-

denarjev iz fonda, potem bi pa zopet začel kričati s početka, dokler mi ne bi z novič zamašili usta iz dispozicijskega fonda. Tako-le bi človek lepo živel brez skrbi in molčal bi pred polnimi jaslami, ko bi se pa te izpraznile, bi zopet počel škopotati in kričati na vsa usta proti ministerstvu.

Prave reve smo slovenski žurnalisti, nikdo nam nič ne da, če tudi kričimo, pa zato se včasih primemo mej soboj čisto zastonj, ter se dajemo eden drugemu, in kadar leži ta ali oni, se zopet pomirimo in smo si dobri.

Kaj bi tudi počeli brez polemike in s čem bi napolnili vsak dan prazne predale naših listov, ako ne bi bilo polemike na svetu; „Petelinovega Janeza“ se človek nasiti in naveliča, če ga dvakrat bere, ampak če se udarijo trije ali štirje zarad kakšne domače zadeve, postane stvar zanimiva, kakor je bila na primer zanimiva lani pravda o slovenskeji univerzi in letos

pravda o cecilijanskem petji in zdaj skrbi za zabavo g. Jeglič.

Ampak za slučaj, ako bi se porodil še meni kedaj kakšen mladi spectabilis ali illustrissimus, vas bom pač prosil, da mu boste kuma, ker nemam dosti znancev in pa sram me je, prositi koga, da prevzame tak častni posel. Lani enkrat sem bil našel, ko sem bil poprosil nekega sicer pobožnega prijatelja in štajerskega clarissimusa za kuma, kateri mi je pisal tako-le pismo:

Dragi moj! Ne zameri, da tako dolgo odlagam z odgovorom. Vsled tvojega pisma sem prebiral Vodnikovo babištvo in druge enake knjige, da bi zvedel, kake dolžnosti ima kum ali nikjer nijsem o tem nič našel, kar sem iskal. Nazadnje pa vprašam skušeno babico, kaj ona misli o kumovih dolžnostih. Ta pa mi jih toliko našteva, da me je kar groza obhajala. Pravila mi je tudi, da bi ne smel deklina, katerej bi bil kum, za ženo vzeti, ko

bi se ženiti hotel. Ko bi starši ne mogli, bi jo moral jaz učiti krščanskega nauka in družih lepih čednostij itd. Govorila je še o nekem hlebu, ki se ima odrajtati materi in o mnogih drugih rečeh, katere mora kum oskrbeti, če hoče tega imena vreden biti. Glej, vse to mi je teško dopolniti, ker sem predaleč, zato te pa lepo prosim, da mi ne zameriš, da tega prevzeti ne morem, ker mi nij mogoče, vsega storiti, kar bi storiti moral.

Ves tvoj

J. J.

Tako le mi je od besede do besede pisal moj prijatelj in zato mi vi gospa ne smete zameriti gorenje prošnje in to tem menj, ker se podjedno obvezujem, da hočem tudi jaz vam postreči, ako bi bilo kedaj kaj takega treba.

Če denašnje moje pismo nij bilo zadosti domače, potem ne vem, kaj bi vam še pisal

Vaš

Spectabilis.

Revue". — Isti list tudi piše, da hoče vlada obširno odgovoriti na interpelacijo centralistov glede jezikovne uredbe na Češkem. Ob vladinej izjavi se bode baje pričela debata.

Vnanje države.

Peterburgsko „Novoje Vremja“ piše: Koliko je istine o novinskih glasovih o sporazumljenju Rusije s Poljaki, to nam nij znano; a mi hrepenimo po njem in želimo, da se Poljskej ne kratijo one pravice, katere ima Rusija.

Grof Loris Melikov, zdanji vodja „izvršujočemu komitetu“, je imenovan poveljnikom Sunšaskega kozaskega polka.

Angleški poslanik v Peterburgu je oficijalno javil lordu Granwillu, da je ujeti Ševic, obdolžen napada v carskej zimnej palači, uže mnogo izpovedal, kar se tiče napada.

Iz Skadra v **Albaniji** se poroča, da se je zbralo ob Semu 16 000 Albancev, katerim ukazuje Ali paša. Izvedelo se je zdaj, da je Osman paša, ko je šel iz črnogorskega ozemlja, Albancem izročil vse strelivo, kanone in živež in sicer na ukaz Muktar paše. Albanci so spet izdali program, v katerem zahtevajo neodvisno Albanijo in protestujejo zoper to, da bi se kosi njih zemlje dali Grkom, Črneji gori in Avstriji.

V „Köln. Ztg.“ se iz Skadra piše, da italijanski agitatorji, duhovniki in stari Garibaldovci Albance ščujejo na upor zoper Turčijo in zoper Črno goro, ter jim svetovajo terjati ustanovljenje svobodne kneževine Albanije pod kacic katoliškim knezom.

Iz Dubrovnika se telegrafira 3. t. m., da je 6000 **Črnogorcev** šlo v Podgorico, da bi Albancem branili marširati na Podgorico, ker so se ti pri **Tuž** koncentrirali.

Iz **Londona** se 1. t. m. javlja: Novinarski in politiški krogi so bili denes jako iznenadejani, ker je odložil Greenwood uredovanje časopisa „Pail Mall Gazette“. Ta list, ki ima veliko upliva, je bil hud sovražnik Gladstonovej politiki. Greenwood je dejal, da je zato odstopil, ker postane ta list od zdaj liberalen, ker ga je drugo lastništvo dobilo v roke. Ta dogodjaj pa je politične važnosti, kajti novo ministerstvo se je zne bilo najhujšega kritika. Vodja imenovanemu listu pa baje postane Artur Arnold, „fanatični pristaš neodvisnosti slovanskih balkanskih narodov, občudovalec ruske a protivnik avstrijske vstočne politike“, kakor poroča londonski dopisnik v „N. fr. Pr.“.

Nemški „rajhstag“ se zadnji čas kaj po robu postavlja in nič ne posluša Bismarkovih želja. Najprej mu je odbil predlogo o Samoa-otokih, a zdaj se „rajhstag“ ne bče tudi nič ozirati na predlog Pruske, da bi se Altona in Hamburško predmestje St. Pauli priklopilo k colnemu oblastju. Vsi govorniki, razen konservativnega poslanca Minnigorođeja, pobijali so ta Bismarkov predlog, ker st. Pauli spada k Hamburgu, ki je svobodna luka, in bi vsekako trebalo mesto Hamburg prositi se dovoljenja. Posamni govorniki so jako bičali kancelerjev ali Bismarkov despotizem, zato pa teh govornikov Bismarkovi listi nikakor ne hvalijo.

Dopisi.

Iz Ptuja 2. maja. [Izv. dop.] Dné 28. p. m. vršil se je v prostorih tukajšnje čitalnice na čast odhajajočemu g. Jakobu Trstenjaku, sedaj župnik pri sv. Marjeti niže Ptuja, banket. Zbralo se je 50 njegovih prijateljev in čestilcev iz Ptuja, iz okolice in tudi iz bližnjega slovenskega Ormuža došli so 4 gospodje. Iz tega lahko razvidite, da je imenovan gospod v vseh krogih priljubljena osoba. Pa ne samo to, temveč mož je tudi jako vnet za našo narodno stvar. Povsodi, kjer ima besedo, zagovrja moževsko národno pravico. Na prvo napitnico g. dr. Gregoriča, kateri je mnogo zaslug odhajajočega za narodno stvar in za ptujsko čitalnico navajal, odgovarja tako ginljivo, da je marsikateremu poslušalcu solza

v očesu zaigrala. Pri tem banketu pa se nismo le zabavali ampak tudi izpoznavali smo, da mi Slovenci napredujemo hitrimi koraki, kajti pred malo leti še, v starodavnem slovenskem ali zdaj le preveč ponemčenem Ptui enak narodni banket ne bil mogel učiniti. Zastopani bili so vsi stanovi, torej v vsakem stanu imamo narodni napredek in več reprezentantov zaznamovati. —

Domače stvari.

— (Volitev kranjskega vélikega posestva za deželni zbor) namesto odstopivšega poslanca Langerja je razpisana na dné 25. maja. Uradna „Laib. Ztg.“ razgláša včeraj dné 4. maja volilni imenik kranjskega vélikega posestva. V 14 dnéh se more zoper volilni imenik reklamirati.

— (G. deželni predsednik A. Winkler) je prišel včeraj zjutraj z brzovlakom z Dunaja v Ljubljano. Denes prevzame vodstvo deželne vlade.

— (Volitev deželnega poslanca na Dolenjskem in nemški listi.) Ljubljanski dopisnik dunajskih listov, potreben groša, ki ga dobi kot honorar za vsak sprejet telegram, včasih kaj zmisli se in zlaže kar tja v en dan, če se potlej izpolni ali ne, in nese to laž v „N. Fr. Pr.“ kot novost iz našega slovenskega narodnega taborja. Zlasti kandidate rad postavlja. Kadar so kake volitve, vselej ugiblje on prvi kandidate in tiplje okolo po svojem boljem ali slabšem kombiniranju. Zdaj je tako na svojo pest skombiniral, da hoče narodna stranka postaviti g. deželnega predsednika Winklerja za kandidata in „Laib. Tagbl.“, organ naših uradnikov Kalteneggerjev, Pirkerjev in dr., kateri je bil ondan g. Winklerju napovedal „misstrauen“ svoje uradniške klike, huduje se uže v ponedeljek zarad te „kandidature“ in pravi, da g. Winkler tega mandata iz rok narodne stranke ne bi smel vzeti. — Naj se nemškutarji ne boré zoper lastne izmišljotine. Dozdaj nij narodna stranka še nobenega kandidata postavila niti postavljala, torej tudi g. Winklerja še ne. Naj le še par dnij potrpi, bode uže skoro zvedel ime pravega kandidata narodne stranke. Sicer pa menda dovolj situvacijo poznamo, da smemo reči, da nij nihče pri nas mislil na tako politično breztaktnost, kakor bi bila narodna kandidatura komaj došlega c. kr. načelnika deželne vlade, ki ima uže itak sedež v zboru, v ta kranjski „deželni zbor“, katerega je narodna manjšina slovesno kot nelegalno zbranje proglasila in katerega razpuščenje je od vlade v znanej vlogi terjala in ga bode terjala še.

— (Velik koncert) daje v dvorani narodne čitalnice v četrtek 6. maja operni pevec gospod Franjo Gerbič s svojo sopruho. Pri tem koncertu sodelavajo iz prijaznosti gospodje Vojteh Valenta, Josip Majer, Viktor Parma in slavni čitalniški moški zbor. Program je: 1. Mayerbeer: „Majeva pesen“, poje g. F. Gerbič. 2. Tovačovsky: „Sokol buditelj“, moški zbor. 3. Gounod: Dvospev za sopran in tenor iz opere „Romeo in Julija“, pojeta gospa Milka Gerbičeva in g. F. Gerbič. 4. Beriot: „Le tremolo“, igra na goslih g. V. Parma, spremljuje ga na glasoviru g. J. Majer. 5. Verdi: Kavatina za tenor iz opere „Travatare“, poje g. F. Gerbič. 6. Donizetti: Trospjev za sopran, tenor in bariton iz opere „Lucrezia Borgia“, pojo gospa Milka Gerbičeva, g. F. Gerbič in g. V. Valenta. 7. Gerbič: „Naj lepše“, čveterospev. 8. Gounod: Scena in arija za so-

pran iz III. dejanja opere „Faust“, poje z igro v kostumu gospa Milka Gerbičeva. Začetek koncerta ob 8. uri zvečer. Vstopnina: sprednji sedeži 70 kr., drugi sedeži 60 kr., vstopni listki 40 kr. Vstopnice se dobivajo v prodajalnici „pri Bučarji“, pri čitalničem kustosu in zvečer pred koncertom pri kasi.

— (Kazensko-sodniški oddelek) pri ljubljanskej delegiranej sodnji, katero je vodil adjunkt g. France Čuček skozi 12 let, izročeno je zdaj adjunkt g. Jakobu Mundatu, ker je bil g. Čuček na svojo prošnjo prestavljen k civilnemu oddelku mestne delegirane sodnije.

— (Ljubljanski semenj) v ponedeljek je bil v obče prav dobro obiskan, akoravno je bilo vreme slabo. Goveje živine se je prignalo kakih 500 glav, posebno lepih volov, katerih se je dosti prodalo na Laško. Konj pa uže dolgo let nij bilo toliko prignanih ko na ta semenj. Gotovo jih je bilo nad 1000 in mej temi so bili tudi mladi lepi. Prodalo se jih je kakih 200 na Laško, kajti mnogo je bilo kupcev laških. Celo iz Turina dva. V obče, kar se tiče družih stvari razen živine, bila je kupčija srednja, ljudstva s kmetov primerno pa obilo.

— (Tepež na št. Jakopskem trgu.) Poroča se nam: Včeraj ravno opóludne so se štirje mestni fantalinje skoraj pol ure mej soboj pretepali, po blatu valjali in s kamenjem lučali. Gledalcev je bilo na stotine, policaja — kakor po navadi ob jednacijh prilikah — nobenega.

— (Kranjske deželne brambe) stotnik prvega razreda F. Pakič je imenovan za definitivnega poveljnika kranjskega deželobrambovskega strelskega bataljona novomeškega št. 24, a kadet oficirski namestnik Ivan Peternel pri ljubljanskem deželobrambovskem strelskem bataljonu št. 25 za častnika v bataljonu.

— (Iz Zagreba) se nam piše: Kazalištni odbor v Zagrebu si prizadeva angažirati za prihodnjo saisono našega rojaka Josipa Nollija kot baritona hrvatske narodne opere. Prigodom svojega gostovanja tukaj pokazal je g. Noll, da je vrlo napredoval in zato ga je občinstvo simpatično sprejelo in pozdravilo.

— (Na Bledu) se je odprla s 1. dnem t. m. telegrafska postaja za državne in privatne brzovjavke; dnevna služba je omejena.

— (V Domžalah) je voljen za župana g. M. Janežič iz zgorenjih Domžal, za svetovalca pa posestnika Ivan Kuralt iz zgorenjih Domžal in Ivan Markužič iz Stóp.

— (V Metliki) je 27. aprila nagle smrti umrl tamošnji župan Hess, našim bralcem po dopisih znan političen protivnik slovenskega narodnega prizadevanja. On se je vsled svojih zvez in svoje premožnosti znal na županstvu ohraniti tudi kot nemškutar, da si je Metlika po velikej večini narodna.

— (Mati sinu požgala.) Te dni je prišla k sodnji v Slovenskej Bistrici 60 let stara žena Neža Vihar iz Modraž in je povedala, da jo vest peče, ker je svojemu sinu zažgala vinogradno hišo iz maščevanja zato, ker jej sinov jerob nij hotel dati neke svote denarja, ki ga je imela terjati. Ljubeznjiva mati požigalka pride pred celjsko sodišče.

— (Požar.) Iz Lučen v Loškem okraji se nam piše: Dné 24. aprila meseca je pogorelo pri nas 5 poslopij. Krog ednajste ure dopoludne vnela se je Šimnovega Gropa koča, ko je mati baš bila v hiši, okrožena od svojih otrok. Ljudje so bili na polji, zato niso dru-

gega rešili iz omenjene hiše, ko da so segnali jedino (več jih nij imei) kravo iz prezidanega hlevca. Besni požar je preskočil naglo čez cesto na Kacónov hlev; k sreči je prihitelo uže toliko ljudij, da so odvezali in izpodili od pogorišča stráni goveda in drobnico. Od hleva se je vnela hiša, na to vezan kozolec in sušilnica, takò, da je Kacónu izgorelo vse poslopje. Na planini je bilo plat zvonú; sešlo se je dovolj ljudij, pa nedostajalo je vode. Vendar so Kacónu oteli žitno kaščo. Nič se ne vé, kako je nastal ogenj, ljudje ugibljejo in sodijo, stvari do dna najbrž ne pride nihče. Šimon Gropa je bil zavarovan in je plačeval redno skoz 20 let, a letos baš pred paléso (pogoriščem) nij plačal — in tò ne prejme ničesa.

— (V zadevi slovenskih pisank), katere imam v zalogi, dovoljujem si na nekatera vprašanja naznaniti, da sem k svoji 1. izdaji (8 vrst različnih pisank in 5 vrst risank brez podob in zemljevidov) preskrbel še 2. izdajo teh učnih pripomočkov s kranjskim in avstrijskim zemljevidom. Ta 2. natis se bode še ta mesec pri meni dobival in ob enem pa dotičnim sl. oblastnijam v potrjenje predložil.

V Krškem 1. maja 1880.

Iv. Lapajne.

Razne vesti.

* (Ostrupljenje z obleko.) Neki svetovalec v Berlinu je nedavno naročil si iz Pariza krasno zeleno obleko za svojo hčer, katerej je vrlo dopala in jo je tudi večkrat oblekla. Čez 14 dnij pa je deklica opazila na vratu in na rokah mozolčke, ki so jo posebno po noči hudo pekli. Ona pa nij hotela tega nikomur povedati, sramovala se je. A ker je zlo postajalo zmirom večje, moral je priti zdravnik, ki je takoj konstatiral ostrupljenje z arsenikom, kateri je imela v sebi zelena barva obleke. Mlada gospodična je nevarno obolela.

* (Dober okus.) Ogerski list piše: V nekem malem mesteci je nedavno obsodil neoženjeni sodnik zaradi majhenega prestopka neko lepo mlado ženko v 24 ur zapora, katerega je pak krasotica prebila v stanovanji — sodnikovem.

* (Iz Amerike) se piše v „Times“, da vsak dan prihajajo izseljenci iz Evrope v Ameriko in sicer v izredno velikem številu. Pretečeni mesec jih je v Newyork prišlo 34.000. Zlasti je dosti Nemcev mej izseljenci.

Dunajska borza 4. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Šnotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	15	kr
Šnotni drž. dolg v srebru . . .	73	„	75	„
Zlata renta . . .	89	„	30	„
1860 drž. posojilo . . .	130	„	25	„
Akcijske narodne banke . . .	840	„	—	„
Kreditne akcije . . .	280	„	—	„
London . . .	119	„	15	„
Srebro . . .	—	„	—	„
vapol . . .	9	„	48 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5	„	61	„
Državne marke . . .	58	„	65	„

Loterijske srečke.

V Trstu 1. maja: 29. 61. 67. 14. 5.

V Lincu 1. maja: 24. 13. 15. 60. 36.

Tužnega srea naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem, da je Vsegamogočni mojo prizrčno ljubljeno soprogo, gospo

IVANO KREČ,

rojeno v Pragi dne 26. februarja leta 1833 — po dolgej bolehnosti in končnej hudej bolezn — po 12 dnevnem zdravljenji v občnej bolnici na Dunaji — popoldne dne 1. maja t. l. v večnost poklical.

Truplo ranjce bode vtorek dne 4. t. m. ob 10. uri v bolnišnji kapeli na Dunaji po katoliškem obredu blagoslovljeno, potem pa v Ljubljano pripeljano in k sv. Krištofu v mrtvašnico preneseno in v četrtek dne 6. t. m. ob 5. uri svečano materi zemlji k večnemu počitku izročeno.

Svete maše brale se bodo za ranjco v ljubljanskej stolnej cerkvi dne 7. in 24. maja ob 8. uri.

Bodi jej blag spomin.

Na Dunaji, dne 2. maja 1880.

Zalujoči soproj

Matej Kreč,

deželni tajnik.

(200)

Pivovarna

na **Kranjskem**, z zelo obrtno okolico, poleg železniške postaje, z vso pripravo, potem dve hiši z vrtoma, hlevom, velikim magacinom, **prodá** se iz proste roke ali pa se dá na več let v **najem**.

Natančneje se izvé pri opravištvu „Slovenskega Naroda“.

(202—1)

Tužet.

2. maja.

Evropa: Perrin iz Karlovca. — Löschnig iz Maribora. — Backes iz Bistrice.

Pri Slonu: Hlydia iz Trsta. — Grof Lichtenberg iz Dolenjskega. — Klepač iz Prezida. — Steffin iz Postojne.

Pri Malici: pl. Angermayer iz Dunaja. — Mordax iz Trsta. — Walzer iz Celovca. — Wawrzinsky iz Dunaja. — Lang iz Gradca. — Saravitsch iz Ogerskega. — pl. Gregorio, Schwabinger iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Komothar iz Ptuja. — Berghaul iz Ptuja.

Pri avstrijskem cesarji: Janežič iz Dunaja.

Ustanovljeno 1858.

Na dunajskej svetovnej razstavi l. 1873. odlikovano z medalijo za napredek in v Lincu s srebrno medalijo l. 1875.

Kraj za naročevanje vezanine od zlata in cerkvenih paramentov.

Prečastitej duhovščini!

Štefan Berlyak,

meščan, izdelovalec cerkvenih paramentov,

priporoča se za izdelovanje vseh vrst cerkvenih del, kasul, pluvialov, baldahinov, mrtvaških prtov, oblačil za cerkvenike in ministrante, cerkvenega perila, kakor tudi duhovenske obleke, abeeskih sukenj, reverend, kosmečkov itd.

Opazka:

Vezanine, za katere se daje tudi tvarina, se prevzamejo za montiranje, in se bodo najskrbnejše izvršile; na vsako vprašanje se takoj odgovori.

WIEN.

Fabrik und Niederlage: Stadt, Grünangergasse Nr. 12, vis-à-vis der Staatsschulden-Casse.

Izdatelj in urednik Makso Armic.

Karolina Berlyak

priporoča se za vezanje od zlata in svile:

Kasule, baldahine, mrtvaške prte, štole, bandera, zastave za pevsko in veteranska društva.

Ornati se rado sprejemajo za apliciranje.

Zahvaljeva se na mnogobrojnem obisku v mojej zimnej gostilni, imam čast naznanjati p. t. občinstvu, da sem

dne 1. maja t. l.

odprla

Kozlarjev pivarnski vrt.

Izvrstno kuhinjo poleg dobrih pijač najbolj v ceno priporočujoča se beležim s poštovanjem

(199—2)

Terezija Jančigaj.

Od 3. do 10. majnika.

Francoski magazin

5. v judovskih ulicah 5.

Lepa izbira lyonskega blaga od svile; svilnati robei, ovratniki za gospode in gospe, fikus itd. najboljše kakovosti.

Ker se vračam domov na Francosko, prodajem svoje blago jako po ceni.

V Ljubljani ostanem samo kratek čas, zato prosim p. n. občinstvo, naj o pravem času porabi to redko priliko.

(190—2)

M. St. Martin iz Lyona.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.